

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ**

κ. ΧΑΡΗ ΛΟΪΖΙΔΗ

**ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
27 ΜΑΪΟΥ 2008**

Σας καλωσορίζω στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων.

Η παρουσία σας μας τιμά ιδιαίτερα. Σας ευχαριστώ θερμά, εκ μέρους όλων των μελών του Συνδέσμου, που μας δίνετε την ευκαιρία να καταθέσουμε ενώπιόν σας τη δική μας προσέγγιση και απολογισμό για την πορεία των πραγμάτων, αλλά και να αναπτύξουμε το όραμα των Κύπριων ξενοδόχων για το μέλλον του τουρισμού του τόπου.

Είναι σύνηθες φαινόμενο, αυτός ο απολογισμός να περιλαμβάνει καταγραφή προβλημάτων, ελλείψεων, καθυστερήσεων, υποσχέσεων που έμειναν στα χαρτιά. Και είναι φυσικό επακόλουθο, οι πολιτειακοί και κρατικοί αξιωματούχοι που βρίσκονται κάθε φορά μαζί μας, να αισθάνονται ότι αυτούς στοχεύουν τα κριτικά μας βέλη.

Θέλω, όμως, να σας διαβεβαιώσω ότι ως ΠΑΣΥΞΕ έχουμε εγκαταλείψει προ πολλού την τακτική της εύκολης επίρριψης ευθυνών. Ποτέ δεν πιστέψαμε ότι οι διάφοροι φορείς που συναποτελούμε αυτό που ονομάζουμε τουριστική βιομηχανία, περιλαμβανομένου ασφαλώς και του κράτους, είμαστε αντίπαλοι στην προσπάθεια για ανάκαμψη του κυπριακού τουρισμού. Θα επαναλάβω κάτι που εμείς τουλάχιστον τονίζουμε με κάθε ευκαιρία: **Ούτε μόνο το κράτος, ούτε μόνοι οι ιδιώτες μπορούμε να επιτύχουμε.** Μέσα από τη συνεργασία και όχι την αντιπαράθεση είναι που θα βρούμε τις λύσεις προς όφελος, σε τελευταία ανάλυση, της οικονομίας του τόπου.

Εν πάση περιπτώσει, και να θέλαμε να επιρρίψουμε ευθύνες, ιδιαίτερα φέτος θα μας ήταν πολύ δύσκολο, αφού βρισκόμαστε ενώπιον μιας **νέας κυβέρνησης**, προς την οποία τείνουμε χείρα συνεργασίας. Αισιοδοξούμε ότι με την πολιτική της και τις αποφάσεις της θα ανοίξει ένα νέο κεφάλαιο στον τουρισμό και **φυσιολογικά δίνουμε πίστωση χρόνου.**

Κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,

Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι η στάση μας θα συνεχίσει να είναι **εποικοδομητική και δημιουργική**. Από εμάς θα ακούτε προτάσεις και εισηγήσεις και όχι αιτήματα. Είμαστε έτοιμοι και πρόθυμοι να εμπλακούμε σε ένα διαρκή διάλογο ο οποίος όμως θα έχει ως αντικείμενο τα έργα που πρέπει άμεσα να προωθηθούν. Αναλώσαμε πολύ χρόνο στις συζητήσεις και τους σχεδιασμούς, τη στιγμή που τα πάντα γύρω μας κινούνται με ιλιγγιώδεις ταχύτητες. Είναι η ώρα των αποφάσεων και της υλοποίησης έργων.

Κύριε Πρόεδρε,

Είναι αίσθηση και εκτίμησή μας, μελετώντας τις προεκλογικές σας εξαγγελίες και τις προγραμματικές σας δηλώσεις, ότι ο τουρισμός θα αποτελέσει για την κυβέρνησή σας υψηλή προτεραιότητα. Από τις προγραμματικές σας δηλώσεις σημειώνουμε με ικανοποίηση δύο δεσμεύσεις:

- Πρώτον, όσον αφορά τον τουρισμό, ότι θα πρέπει να επισπευσθεί η υλοποίηση των αναγκαίων έργων και υποδομών και να εφαρμοστούν αποτελεσματικοί μηχανισμοί υλοποίησης αποφάσεων και έργων, και
- Δεύτερον, ότι θα επιδιώξετε απλούστευση των διαδικασιών του Δημοσίου και καταπολέμηση της γραφειοκρατίας.

Παρακολουθούμε επίσης με ενδιαφέρον τις προσπάθειες που καταβάλλετε για εξεύρεση μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης στο κυπριακό πρόβλημα. Ελπίζουμε ότι η τουρκική πλευρά θα ανταποκριθεί θετικά, για να επιτευχθεί επιτέλους μια λύση που θα δικαιώνει τις προσδοκίες όλων των Κυπρίων και θα δημιουργεί προοπτικές για ένα κοινό μέλλον για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, μέσα σε συνθήκες ασφάλειας και ευημερίας.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι,

Η τουριστική απόδοση της χρονιάς που πέρασε θα μπορούσε να θεωρηθεί θετική, αν ληφθεί υπόψη ότι οι αφίξεις περιηγητών αυξήθηκαν κατά 0.6% και τα έσοδα κατά 5.9%. Αυτή όμως θα ήταν μια αποσπασματική προσέγγιση, η οποία μόνο σε επιφανειακά και ενδεχομένως λανθασμένα συμπεράσματα και εκτιμήσεις θα μπορούσε να μας οδηγήσει. Δεν προτίθεμαι να σας κουράσω με στατιστικά στοιχεία, όμως θεωρώ υποχρέωσή μου να προσθέσω στη συλλογιστική των αριθμών δύο ακόμη παραμέτρους.

Παρά τη μικρή αύξηση που παρατηρήθηκε το 2007, οι αφίξεις τουριστών στον τόπο μας, σε σύγκριση με την τελευταία καλή τουριστική χρονιά του 2001, παρέμειναν μειωμένες κατά 10%. Ακόμη πιο αρνητική επίδοση παρουσιάζουν τα έσοδα, τα οποία σε σχέση με το 2001 ήταν πέρσι περιορισμένα κατά 14%.

Η δεύτερη παράμετρος αφορά τη διεθνή τουριστική κίνηση και τις επιδόσεις των βασικών μας ανταγωνιστών. Ο παγκόσμιος τουρισμός κινήθηκε το 2007 ανοδικά κατά 6.1%. Οι δε προορισμοί της Νότιας και Μεσογειακής Ευρώπης κατέγραψαν εντυπωσιακές ανόδους. Η Τουρκία είδε τις αφίξεις της να αυξάνονται κατά 18%, η Ελλάδα κατά 12%, η Μάλτα κατά 11% και η Πορτογαλία κατά 10%. Συνεπώς, η τουριστική πίπτα διεθνώς, αλλά κυρίως στην περιοχή που μας περιβάλλει, μεγαλώνει κι εμείς, δυστυχώς, καταφέρνουμε να εξασφαλίζουμε ολοένα και μικρότερο κομμάτι.

Κλείνοντας αυτή την ενότητα, θα ήθελα για άλλη μια φορά να τονίσω ότι για μας τους ξενοδόχους, οι αφίξεις δεν αποτελούσαν ποτέ τον σημαντικότερο δείκτη, από τη στιγμή που ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό περιηγητών καταλήγει σε τουριστικές επαύλεις οι οποίες τυγχάνουν εμπορικής εκμετάλλευσης και σε μη νόμιμα καταλύματα.

Για μας, ο βασικός δείκτης είναι εκείνος που αφορά τις πληρότητες, ο οποίος παρέμεινε για άλλη μια χρονιά στα πενιχρά επίπεδα του 42%, ενώ κατά την ίδια περίοδο ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων κλινών σε αδειούχες από τον ΚΟΤ μονάδες, μειώθηκε κατά 1.5%. Οι δε πληρότητες των χειμερινών μηνών έχουν υποχωρήσει σε εξευτελιστικά επίπεδα, οδηγώντας ολοένα και περισσότερες μονάδες σε αναστολή της λειτουργίας τους και χιλιάδες συμπατριώτες μας εργαζόμενους στην ανεργία. Το φαινόμενο αυτό πρέπει να μας προβληματίσει, γιατί δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κανένας Κύπριος νέος δεν θα επενδύσει το μέλλον του σε ένα επάγγελμα και μια καριέρα, η οποία θα του προσφέρει εργασία μόνο έξι μήνες το χρόνο.

Αναφέρω ενδεικτικά ότι το χειμώνα που πέρασε, 40 μονάδες στην επαρχία Πάφου έβαλαν προσωρινά λουκέτο, ενώ τα μηνύματα από την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είναι άκρως ανησυχητικά. Κατά τη χειμερινή περίοδο 2007-2008 η μείωση των αφίξεων από το Ηνωμένο Βασίλειο άγγιξε το 15%, τη στιγμή που η Αίγυπτος κατέγραψε άνοδο της τάξης του 54% από τη συγκεκριμένη αγορά.

Έχουμε προτάσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος της εποχικότητας και τις υποβάλαμε με σειρά υπομνημάτων στη διάρκεια αρκετών συσκέψεων το τελευταίο διάστημα. Θέλω με αυτή την ευκαιρία να εκφράσω τις ευχαριστίες μας προς τον νέο Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και τον Πρόεδρο του ΚΟΤ για την άμεση ανταπόκρισή τους. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί λειτούργησαν αποτελεσματικά, για να μη βρεθεί η Κύπρος εκτός των χειμερινών προγραμμάτων μεγάλων Διοργανωτών Ταξιδιών. Όμως, να μην ξεχνούμε ότι πρόκειται για μέτρα διορθωτικά και προσωρινά. Δεν δίνουν μακροπρόθεσμη προοπτική στο χειμερινό τουρισμό.

Κι αν κάποιοι πιστεύουν ότι μπορούμε με αύξηση των αφίξεων μόνο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες να υπερκαλύψουμε τις απώλειες της χειμερινής περιόδου, πλανώνται πλάνην οικτρά. Η απόδοση των χειμερινών μηνών, έχει αποδειχθεί ότι είναι το θεμέλιο και η αφετηρία πάνω στην οποία κτίζει κάθε χρόνο η καλοκαιρινή περίοδος. Όσο πιο ψηλά είναι αυτή η αφετηρία, τόσο καλύτερες προοπτικές δημιουργούνται.

Οι πρώτες ενδείξεις για το 2008 είναι θετικές. Ιδιαίτερα από σημαντικές αγορές όπως η Ρωσία, η Γερμανία και οι Σκανδιναβικές χώρες. Παραμένει, δυστυχώς, ένα μεγάλο ερωτηματικό για το πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα με τη σημαντικότερη για την Κύπρο αγορά, εκείνη του Ηνωμένου Βασιλείου, και σε ποιο βαθμό θα μας επηρεάσει η πτώση της στερλίνας.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι,

Το σημαντικότερο πρόβλημα της τουριστικής μας βιομηχανίας είναι η διάβρωση της ανταγωνιστικότητάς μας ως προορισμού. Η Κύπρος διέρχεται εδώ και χρόνια κρίση ανταγωνιστικότητας χάνοντας ολοένα και περισσότερο έδαφος έναντι των βασικών ανταγωνιστικών της προορισμών.

Θα αναφέρω μόνο τρεις δείκτες της τελευταίας έκθεσης του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ. Σε κατάλογο 130 χωρών, η Κύπρος εντοπίζεται μόλις στην 99^η θέση σε σχέση με το ψηλό κόστος των εισιτηρίων και τα ψηλά τέλη αεροδρομίων, στην 95^η θέση σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα των τιμών της και στην 43^η θέση σε σχέση με το επίπεδο καθαριότητας.

Κάποτε οι δημοσκοπήσεις περιηγητών κατέτασσαν τον τόπο μας στην πρώτη θέση όσον αφορά το value for money. Σήμερα βρισκόμαστε στην τελευταία θέση στο σύνολο των δώδεκα δημοφιλέστερων προορισμών της περιοχής.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι διάφοροι εξωγενείς παράγοντες επιδεινώνουν την κατάσταση. Πριν από δύο χρόνια, από το βήμα της Γενικής μας Συνέλευσης, ανέφερα ως πρόβλημα το ενεργειακό, λέγοντας ότι οι υψηλές τιμές του πετρελαίου, είναι ένα πρόβλημα με το οποίο θα πρέπει να μάθουμε να ζούμε. Όλοι οι αναλυτές, είχα πει τότε, «υποστηρίζουν ότι η τιμή θα συνεχίσει να κυμαίνεται στα 70 δολάρια το βαρέλι και θεωρούν εκτός συζήτησης την επάνοδο του στα επίπεδα των 30 ή 40 δολαρίων». Σήμερα, φλερτάρει ήδη με τα 130 δολάρια και είναι αμφίβολο εάν θα μπορέσει να συγκρατηθεί εκεί.

Η είσοδος μας στο ευρώ αποτελεί σίγουρα μια μεγάλη επιτυχία η οποία πρέπει να λειτουργήσει ως κινητήριο μοχλός για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην τουριστική βιομηχανία. Επενδύσεων έξυπνων και δημιουργικών που θα προσθέσουν αξία στο τουριστικό μας προϊόν. Την ίδια στιγμή όμως, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι με την είσοδο μας στο ευρώ οι συγκρίσεις των τιμών είναι πιο άμεσες, ενώ την ίδια στιγμή η πτώση του δολαρίου ευνοεί ανταγωνιστικούς μας προορισμούς όπως η Τουρκία, η Αίγυπτος, κ.α.

Στους πολλούς ενδογενείς παράγοντες που κρατούν καθηλωμένο στο έδαφος τον τουρισμό μας, ήρθε να προστεθεί το υδατικό. Ως ΠΑΣΥΞΕ τηρήσαμε εποικοδομητική στάση και συνεργαστήκαμε με τους αρμόδιους Υπουργούς για να βρούμε άμεσες λύσεις. Επιτρέψτε μου εδώ να εκφράσω την ικανοποίησή μας για τον άμεσο και

αποτελεσματικό τρόπο με τον οποίο χειρίστηκε την κατάσταση ο Υπουργός Γεωργίας. Το πρόβλημα όμως δεν λύνεται με περιορισμούς και έκτακτα μέτρα. Χρειάζεται στρατηγική αποτελεσματικής και μακροπρόθεσμης αντιμετώπισης.

Όλα αυτά, καταδεικνύουν την πορεία που πρέπει να ακολουθήσουμε. Η **χαμένη ανταγωνιστικότητα** μπορεί να ανακτηθεί με τη **μείωση της τιμής** του τουριστικού μας πακέτου και τον **εμπλουτισμό του τουριστικού μας προϊόντος**. Πολλά μπορούν να γίνουν και προς τις δύο κατευθύνσεις.

Ας μελετήσουμε ξανά, με καλή διάθεση και ανοικτό πνεύμα, τις δυνατότητες που υπάρχουν για μείωση κάποιων φορολογιών και τελών, προς το κράτος, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους ημικρατικούς οργανισμούς, το διαχειριστή των αεροδρομίων. Ας μην εγκλωβιστούμε σε ευρωπαϊκές οδηγίες και υποτιθέμενους περιορισμούς, γιατί είναι ευρωπαϊκές χώρες, είναι ευρωπαϊκοί ανταγωνιστικοί μας προορισμοί που μας δείχνουν αυτό το δρόμο.

Ας προωθήσουμε επιτέλους έργα τουριστικής υποδομής, όπως τα γήπεδα γκολφ και οι μαρίνες. Γνωρίζω ότι αρκετοί από εσάς θα διερωτώνται αυτή την στιγμή, πώς πριν από λίγα δευτερόλεπτα μιλούσα για το υδατικό πρόβλημα και τώρα υποστηρίζω τη δημιουργία γηπέδων γκολφ: Υπάρχουν τρόποι, κυρίες και κύριοι. Για τον ΠΑΣΥΞΕ είναι αδιανόητα επικίνδυνο να θυσιάσουμε την ανάπτυξη επειδή υπήρξε ασυγχώρητη ολιγωρία στη διαχείριση του υδατικού. Με ικανοποίηση διαπιστώνουμε ότι έχουν αρχίσει επιτέλους να λαμβάνονται μέτρα, όχι μόνο για την βραχυπρόθεσμη αντιμετώπιση της λειψυδρίας.

Χρειαζόμαστε σύγχρονο συνεδριακό κέντρο και καζίνο. Γνωρίζουμε την ευαισθησία του Προέδρου της Δημοκρατίας στο θέμα του καζίνο. Τη σεβόμαστε. Ούτε εμείς θεωρούμε ότι αποτελεί την πανάκεια που θα λύσει όλα μας τα προβλήματα. Ας συζητήσουμε όμως υπό ποιους όρους θα μπορούσαν να λειτουργήσουν καζίνο και στον τόπο μας. Ας δούμε εάν μπορούμε να βρούμε τη χρυσή τομή μεταξύ των κοινωνικών κινδύνων που μπορούν να προκύψουν και των ωφελημάτων στην οικονομία του τόπου.

Τα νέα σύγχρονα αεροδρόμια αποτελούν ένα σημαντικό βήμα στην προσπάθεια αναβάθμισης του τουριστικού μας προϊόντος. Με την εφαρμογή μιας σωστής πολιτικής τελών θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε το ενδιαφέρον που εκδηλώνεται από μεγάλες αεροπορικές εταιρείες.

Ας ενθαρρύνουμε τις ξένες επενδύσεις. Το ενδιαφέρον υπάρχει. Ας δημιουργήσουμε ένα ελκυστικό θεσμικό πλαίσιο που θα προσελκύει αντί να αποθαρρύνει τις ξένες επενδύσεις. Ο Υπουργός Οικονομικών από την πρώτη μέρα ανάληψης των καθηκόντων του έχει τόσο φραστικά όσο και έμπρακτα δείξει ότι η προσέλκυση ξένων επενδύσεων είναι στην κορυφή των προτεραιοτήτων. Αυτό είναι θετικό διότι δείχνει ότι υπάρχει η πολιτική βούληση και ότι η κυβέρνηση αναγνωρίζει την τεράστια σημασία που οι ξένες επενδύσεις έχουν για την οικονομία μας.

Στην τουριστική βιομηχανία, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι οι μεγάλοι Διοργανωτές Ταξιδίων διοχετεύουν τον κύριο όγκο των περιηγητών προς προορισμούς στους οποίους έχουν και οι ίδιοι επενδύσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι στρατηγικοί σχεδιασμοί για την απογείωση του τουρισμού υπάρχουν. Είναι θερμή μας παράκληση να αποφύγετε την τακτική που συνήθως ακολουθεί κάθε νέα κυβέρνηση και κάθε νέος υπουργός. **Μην μπειτε σε μια εξ υπαρχής διαδικασία αναθεώρησης ή ανασύνταξης του Στρατηγικού Σχεδίου για τον Τουρισμό.** Όπως έχω ήδη αναφέρει, χάσαμε πολλή χρόνο συζητώντας τι πρέπει να κάνουμε. Είναι η ώρα των έργων. Είναι η ώρα, όπως πολύ σωστά αναφέρατε στις προγραμματικές σας δηλώσεις, «της επίσπευσης της υλοποίησης των αναγκαίων έργων και υποδομών και της εφαρμογής αποτελεσματικών μηχανισμών υλοποίησης».

Αν θέλετε να παρέμβετε με τρόπο ευεργετικό στην όλη προσπάθεια για ανάκαμψη του τουρισμού, απλοποιήστε τις διαδικασίες, ενθαρρύνετε τις επενδύσεις, βρείτε τρόπους εξόδου της τουριστικής βιομηχανίας από τα γρανάζια της γραφειοκρατίας. Παράλληλα, υλοποιήστε την προεκλογική σας εξαγγελία για προώθηση μέσω συνεταιρισμών ιδιωτικού και δημόσιου τομέα τοπικών έργων και προϊόντων τουριστικής υποδομής.

Το μήνυμά μας είναι αισιόδοξο. **Ο τόπος μας διαθέτει τα συστατικά της επιτυχίας.** Ο χάρτης πορείας είναι από καιρό καταρτισμένος. Οι μηχανές είναι ξεκινημένες. Τώρα είναι η ώρα να απογειώσουμε ξανά τον τουρισμό μας. Να ανεβάσουμε την Κύπρο μας ξανά ψηλά στις προτιμήσεις των τουριστών. Αυτό που χρειάζεται είναι σκληρή δουλειά, ευελιξία και στενή συνεργασία όλων των φορέων του τουρισμού.

Είναι πεποίθησή μας ότι μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τον διεθνή ανταγωνισμό. Ότι μπορούμε να αναστρέψουμε το αρνητικό κλίμα. **Μπορούμε να επαναφέρουμε τον τουρισμό σε ανοδική πορεία.**

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για την παρουσία του η οποία επιβεβαιώνει το προσωπικό του ενδιαφέρον για τα θέματα του τουρισμού, τον αρμόδιο Υπουργό κ. Αντώνη Πασχαλίδη, την Κυβέρνηση ως σύνολο, τις Επιτροπές της Βουλής και ιδιαίτερα την αρμόδια Επιτροπή Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τον Πρόεδρο και τα στελέχη του ΚΟΤ, το ΚΕΒΕ, την ΟΕΒ, τις ηγεσίες του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων και του ΣΤΕΚ, τις αεροπορικές εταιρείες και την Hermes Airports, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τις Συντεχνίες ΣΕΚ, ΠΕΟ και ΔΕΟΚ και τους Συνδέσμους Διευθυντών Ξενοδοχείων ΠΑΣΥΔΙΞΕ και INSTITUTE OF HOSPITALITY, για τη συνεργασία που επέδειξαν για αντιμετώπιση των προβλημάτων της τουριστικής μας βιομηχανίας.

Θερμές ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω και προς τους φίλους δημοσιογράφους και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, που συμβάλλουν στην προώθηση του τουρισμού τόσο με την προβολή των θετικών ενεργειών και της Κύπρου όσο και με την καλοδεχούμενη κριτική τους.

Ταυτόχρονα θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συνεργάτες μου, τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, το Γενικό Διευθυντή, τη Γραμματεία και τα Μέλη του Συνδέσμου για τη συμπαράστασή τους στο δύσκολο έργο και αποστολή που έχουμε αναλάβει.

Σας ευχαριστώ.